Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus ascetico-theologicus de conscientia erronea - Cod. Ettenheim-Münster 75

Cartier, Jean-Baptiste

[S.l.], 1733

Articulus 5

urn:nbn:de:bsz:31-108631

Visual Library

Art. 5tus
De remediis generalibus Scrupulorum

Vndecim hic referemus regulas seu remedia generalia, quorum adminiculo conscientia scrupulosa deponi possit ac debeat.

1mum est humilis subiectio.
2dum honesta occupatio
3tium crebra ad deum ac sanctos oratio
4tum scrupulorum animosa pugnatio
5tum proborum virorum imitatio
6tum sacrarum scripturarum lectio.
7mum opinionis minus probabilis electio
8vum bonitatis divinae meditatio.
9num doctrix morum discretio
10mum sincera Dei dilectio.
11mum plena in deum resignatio. quae omnia sequentibus paragraphis expendenda nobis incumbunt.

§. 1mus

Humilis subiectio

Primum ac præsentissimum pro scrupulis sedandis remedium est, ut ait Valentia disp. 2. q. 14. "non viti iudicio et cogitatione suâ, sed credere ac se subiicere probis et sapientibus præsertim iis, à quibus quis regitur. hoc remedium omnia reliqua continet: nam qui eò utetur, huic facilè vir sapiens ac probus (: qualis vel maximè præsumitur confessarius:) reliqua etiam remedia suggeret, quæ sint ad præsentem scrupulosi hominis necessitatem accomodata. hæc ille. Summopere autem cavere debet, ne modò huic modò illi conscientiam suam pandat, sed unum ac stabilem eligat, qui tamen communiter ut probus ac doctus habeatur.

Neq; existimet scrupulosus se versari in periculo peccandi, dum contra judicium suum in omnibus sequitur judi-

cium alterius; scire enim
eum oportet, quod opinio v.
g. Confessarii respectu scru-
pulosi moraliter sit certa;
eoquòd à communi Doctorū
consensu approbetur; dum
aiunt scrupulosum teneri
proprio judicio præponere iu-
dicium Confessarii; aliorumve
virorum proborum.
„Legimus de quodam discipulo
„B. Bernardi /: ait Divus An-
„toninus hic §. 10:/ quòd cùm
„non posset deponere scrupu-
„los suos propter quod ad cele-
„brandum non auderet accedere,
„Dixit ei Bernardus: Vade,
„Frater, et in fide mea cele-
„bres. Obedivit ille simpli-
„citer, et omnis ille scrupulus
„perpetuò recessit. Sed si
„quis scrupulosus diceret, sub-
„dit D. Anton.: Utinam talis
„esset Prælatus, qualis erat
„B. Bernardus, crederem faci-
„liter imperanti, et acquies-
„cerem consulenti; nunc au-
„tem cum superioris mei /:
„seu confessarii:/ parvā scien-
„tiā conspicio, non audeo meam

» conscientiam suæ fidei com=
mittere. Ad quod obiectum
sibi sic respondet S. Doctor:
» Quisquis ita dicis, et sapis, er=
» ras et deciperis; debes ergo
» ei obedire non ut homini, sed
» ut Deo iubenti, cuius vices ge-
» rit; Vnde Lucæ 10 Christus
» dixit, qui vos audit, me audit.
Hactenus D. Antonin.

§. 2.dus

Honesta occupatio

Secundum remedium est, ut homo scrupulosus nunquam vacet otiô, sed semper in negotiis occupatus detineatur. Hic vel maximè illud D. Hieronymi ad Rusticum Monachum Epist. 4 adaptatur: Facito aliquid operis, ut Diabolus te occupatum semper inveniat. Itaq; scrupulum, quamprimum se menti insinuat instar impuræ suggestionis conversis ad alia obiecta cogitationibus, aut continuando id, quod coeptum erat repellere oportet; nam ut ipsimet experiuntur scrupulosi, quantò diutiùs animô volvitur scrupulus, tantò fortiùs ei imprimitur, ac

difficilius inde depellitur. Quā=
obrem expedit scrupulosum /: ita
concludit Laÿman hic c. 6. :/ ne=
gotiis insistere, ne scrupulis va=
candi tempus suppetat.

§. 3tius
Crebra ad Deum ac Sanctos oratio

Tertium remedium est, ut scru=
pulosus Dei ac SS: imploret
auxilium. Cum nesciamus, ait
Josaphat Rex ad Deum 3. reg. 3.
quid agere debeamus: hoc solū
residui habemus, ut oculos nostros
dirigamus ad te; Hoc remedium
vocat Caietanus divinum, et me=
ritò; quia B. Jacobus in sua
Epist. c. 1. expressè dicit: Si
quis vestrûm indiget sapientiâ,
postulet à Deo, et dabitur illi.
Vnde et sapiens de se ipso testa=
tur Sap. 7. Invocavi et venit
in me spiritus sapientiæ. Quæ=
rite, inquit ipsamet incarnata
sapientia, et invenietis, pulsate,
et aperietur vobis; ergo /: ita
concludit Contenson hic cap. 2.
qui non invenit, qui non accipit,
cui non aperitur, hoc ipso non
petiisse, non quæsiisse, non pul=
sasse convincitur; vel saltem

non tantùm petiisse quantùm res tanta petenda est; uel non eâ, quâ par erat cordis munditie et castimoniâ quaesiisse; uel non perseueranti deuotionis instantiâ pulsasse.

Rectè Sylvester verbô Scrupulus ait: Tertia s: regula: est continuatio deuotae orationis, quae est optimum remedium, sed eô scrupulosi parùm utuntur, et malè. Nam sicut Luraticus in Euangelio, qui scrupulosi aptissimam refert figuram s: quemadmodum enim ille nunc in ignem nunc in aquam se iactabat, ita iste modò in hanc, modò in illam iactatur fluctuationem, et anxietatem: s: sicut inquam ille Lunaticus curari non potuit nisi orationis adminiculô, sic scrupulus difficulter sanari posse uidetur nisi divinae invocationis subsidiô.

Multum etiam proderit si scrupulosus B. V. opem implorat, cùm enim Mater sit sapientiae, fieri non potest, quin det sapientiam piè à se petentibus eam. Audi D. Bernardum serm. 2. super Missus est. In periculis, inquit, in angustiis,

in rebus dubiis Mariam cogita, Mariā invoca; ipsam rogans non desperas, ipsam cogitans non erras, ipsā tenente non corruis, ipsā protegente non metuis.

§. 4tus
Scrupulorum animosa pugnatio.

Quartum remedium est, ut Scrupulosus operetur contra scrupulum seu conscientiam scrupulosam, hoc enim non solum licitū est, sed quandoqꝫ necessarium, ut communiter docent Doctores. Licitum quidem, Quia cum conscientia scrupulosa seu Scrupulus sit quoddam dictamen improbabile ac certo moraliter falsum; cum futilibus dumtaxat rationibꝫ fulciatur, sequitur manifestè, quod ei oppositū judicium sit certò moraliter verum. v. g. Scrupulus dictat horas canonicas denuo repetendas esse: hoc dictamen, eo quòd nullō fundamentō nitatur, est improbabile, ac certò moraliter falsum; ergo eius oppositum, nempe prædictas horas nautiquam repetendas esse, erit certò moraliter verum, cui inhærere omnino li-

citum est; quin et laudabile; quia sapientis ac prudentis est agere ex gravibus motivis, minimè verò ex frivolis rationibus.

Quòd autem quandoq; necesse sit contra conscientiam scrupulosam operari, facilè constat ex dictis; quia nimirum nisi scrupulosus id faciat, sæpe versatur in manifesto tam capitis ac sanitatis, quàm æternæ salutis periculo. Est itaq; aliquando necessarium scrupulis actualiter reluctantibus se se opponere non solùm negativè illos contemnendo, et mentem ad alia divertendo, sed etiam positivè contra agendo: sic si tibi dictat scrupulus expuendo in loco sacro in terram, te peccare expue sæpiùs de insdustria, hôc enim modò clavus clavô pellitur. Quamquàm ut verum fatear ordinariè longè consultiùs ac salubriùs sit, huiusmodi scrupulos simpliciter contemnere (ut infra dicemus) quàm positivè eis contraniti; eoquòd hæc positiva contranitentia rationem habeat altercationis, quæ caput lædit, ac attenuat.

Dices in articulo mortis Licitum non est sivè negativè sive positivè scrupulis contra agendo resistere; ergo nec extra articulū mortis seu in vita.

Ad hoc sic respondet Sylvester verbô scrupulus: In illo articulo multa faceret homo, quae tamen necesse non est, nec expedit facere in vita; quia homo tandem desperaret, vel fatuus fieret. haec ille. Nihilominus dico cum Laym et aliis, etiam tunc scrupulos contemnendos esse; ac contra eos agendum, quos videlicet neq; justus judex judicaturus est.

hic c. 6. [illegible]

§. 5tus

Proborum virorum imitatio.

Quintum remedium est, ut scrupulosus aliorum proborū hominum exemplū sibi ob oculos ponat, ac persuadeat, eorum viuendi normam suarum actionum esse regulam. Vnde cū incipit dubitare de honestate suae actionis, metuens Deum per eam forsan graviter offensum iri, tunc inspiciat et faciat secundum exemplar proborum virorum.

Notanter dixi graviter offensum iri; nam si fluctuatio

versetur circa materiam Levem, de qua nempe dubitat, an sit peccatum saltem veniale nec ne; tunc fatendum est, quòd proborum vitam, agendiq; consuetudinem perpetuò imitari non possit, nec debeat, nam justus in die septies cadit. prov. 24. Atq; in multis offendimus omnes. Jac. 3.

Et in hoc multi errant, ac à via perfectionis deviant, dum enim sibi falsò persuadent absq; periculo ullius peccati etiam venialis se posse omnem semitam, modum ac consuetudinem viuendi à probis Viris usitatam sectari, accidit, ut quibusdam vitiosis habitibus, aut inordinatis affectibus atq; imperfectionibus inquinentur, quibus afficiuntur ii, quos ceu probos viros se posse imitari autumant, quò fit ut huiusmodi scrupulosi nunquam ad tranquillæ conscientiæ ac vitæ innocentioris statum pertingant, ad quem eos Deus perduxisset, si maiori discretione usi fuissent, ac eius, quod mox subiiciemus, remedii usum sibi magis familiarem reddidissent.

Ceterum praestabit etiam, ut scrupulosus quandoqs se ipsum sibi repraesentet, praesertim si sit vir doctus, suamq mentem investiget, quid nempe consilij sibi alijs in simili casu consuleretur, daturus esset: solent enim plerumqs scrupulosi in alienna causa prudenter ac sine formidine judicare; et tunc hoc ipsum, quod alijs daturus esset, consilium tutâ conscientiâ amplecti poterit.

§. 6tus
Sacrarum Scripturarum Lectio

Sextu remedium est, ut scrupulosus lectioni librorum tum dogmaticorum tum mysticorum, si dummodo in literis eruditus sit: diligenter incumbat; cum enim scrupulus ut plurimum oriatur ex ignorantia, sicut supra dictum est, sic scrupulosus suo malo melius mederi non poterit, quam consulendo ac revolvendo Scripturas sacras, praesertim de doctrina morum tractantes; hoc enim modo eò tandem deveniet, ut per semet ipsum discernere sciat inter Lepram et Lepram, inter vitium ac virtutem, inter perfec-

tum et imperfectum. Qui pusillanimis est, et infirmus, ait autor operis imperfecti hom. 14 inveniet ibi ~~mediocres~~ justitiae cibos, qui etsi pinguem animum non faciunt, tamen mori non permittunt. Verè mens boni hominis, ait Blos. in Specul. Spirit. c. 10. ex spirituali doctrina multa praeclaraq; commoda recipit, nata et conservatur munda, et ignorantia deponit, et tranquilla redditur, et illuminatur, et nutritur, et excitatur et roboratur, et eximiu decorem accipit. haec Blos. Idcirco mi frater, sunt verba S. Ephrem de patient. vide, ne negligas animam tuam, sed Lectioni sedulò incumbe, ut mens tua illuminetur, fiasq; perfectus et integer in nullo deficiens.

§. 7.mus
Opinionis minùs probabilis electio.

Septimum remedium est, ut inter opiniones utrinq; à Doctoribus defensas ~~ex industria~~ scrupulosus quandoq; minùs probabilem eligat, ut sic per contrarium medium pertinacia rigida suae opinionis convincat. quidquid enim in quoddam extre=

mum vitiosè distortum est, ut ad rectitudinem reducatur in alterum reflectendum est extremum. Itaq; scrupuloso sententia benignior interdum præferenda est asperiori, ut sic inanes ~~[illegible]~~ formidines, quæ in austeriora quæq; magnò feruntur impetu depellantur; Sicut enim, ait supracitatus Contenson, Libertinis, corde duris, et in mollitiem ac indulgentiam propensis, cæteris paribus, consilia severiora danda sunt, ita teneris et infirmis scrupulosorum conscientiis mitiora indulgenda sunt. † ~~v. Till. n. 102.~~

† Hoc est privilegiū conscientiæ scrupulosæ, minimè concedendum alteri.

Præterea advertere debet scrupulosus, ut ait Arsdekin p. 2. tr. 1. c. 1. quod dum angit scrupulus, nec suppetit aliunde consilium, possit secundum communem Theologorum ~~[illegible]~~ ad quam vult partem libere se resolvere, nisi certò illi constet, esse peccatum. Cuius ratio est; quia cum scrupulosus ordinariè deprehendat in similibus casibus sine fundamento se fluctuasse, meritò et id modò præsumere potest. Deinde, quod dubium est scrupuloso circa honestatem actionis, hoc censeri debet pro illo moraliter certum. Imo scrupulosus propriè non dubitat sed inaniter dumtaxat fluctuat, ac formidat. Vnde præsens fluc-

tuatio est scrupulosis praesentissimum inanis scrupuli signum.

§. 8.vus
Bonitatis divinae meditatio

Octavum remedium est ut scrupulosus, praesertim si scrupuli ex quadam melancholia oriantur, de bonitate, de misericordia, de amabilitate Dei, de aeterna Beatitudine et huiusmodi, quae animum in spiritualem Laetitiam provocant, spem ac solatium augent, mentis tranquillitatem promovent, frequenter discurrat, ac meditetur; Illa autem, quae terrorem incutiunt, metumque ingerunt, ut sunt frequens meditatio extremi judicii, inferni, Item Lectio Librorum à rigidis authonibus conscriptorum penitus intermittat; sicut enim priora valent ad depellendas anxietates, eoquod cor dilatent, sic ista ad nihil scrupulosis inserviunt, nisi ut eum magis ac magis intimident, coarctent, ac coangustent undique.

§. 9.nus
Doctrix morum Discretio

Nonum remedium est discre-

dio, quæ planè doctrix est mo-
rum, moderatrix operum, ordi-
natrix affectuum, verbô virtu-
tum omnium condimentum;
Hæc itaqs à scrupulosis exigit
Xmo ut nihil supra vires ag-
grediatur, memor illius ada-
gii: qui nimis cupit, parùm
stringit. Veraciter Auctor
l. imit. Christi l. 3. c. 7. Qui-
dam, inquit, incauti propter
devotionis gratiam se ipsos
destruxerunt: quia plus agere
voluerunt, quàm potuerunt, non
pensantes suæ parvitatis men-
suram, sed magis cordis affectu
sequentes, quam rationis judi-
cium, Et quia maiora præsump-
serunt, quàm Deo placitum fuit,
idcirco gratiam citò perdiderunt.
Facti sunt inopes et viles relicti
qui in cœlum posuerunt nidum si-
bi, ut humiliati et depauperati
discant non alis suis volare, sed
sub pennis meis sperare. Sciat
itaqs scrupulosus, quòd sicut nemo
de repente fit pessimus, ita è con-
so nemo de repente fit perfectus.
Ibunt de virtute in virtutem,
ait psalmista, non in virtutes, † dicit
quia nimirum successivè fit mo-
tus ad perfectionem, et nemo uno
die ad Xma redire potest inno-
centiam.

2do postulat discretio à scrupu-
loso, ut ad doctrinam D. Augus-
tini probè attendat, ac ad eius
normam componere vitam ada-
boret; dum super illa verba
apostoli Rom. 6to non regnet
peccatum in vestro mortali cor-
pore, in hæc excurrit verba:
„ attendite sancti /: dico ego scrupu-
„ losi :/ quicunq; pugnatis ..... volu-
„ mus, ut nulla sint concupiscen-
„ tiæ, sed non possumus. velimus
„ nolimus habemus illas: velimus,
„ nolimus titillant, blandiuntur,
„ stimulant, infestant, ... ~~Exer~~
„ Exercete bellum, sperate trium-
„ phum, facite, quod potestis, quod
„ ait ipse apostolus: non regnet
peccatum in vestro mortali cor-
pore ad obediendum desideriis eius.
„ non ait non sit peccatum; sed
„ non regnet. Quamdiu vivis pec-
„ catum necesse est esse in mem-
„ bris tuis; saltem illi regnum
„ auferatur, non fiat, quod iubet.
hæc S. August. Itaq; formidare
aut anxiari nequaquam debet scru-
pulosus, si variis infestetur, ac
agitetur concupiscentiæ deside-
riis, dummodo eis assensum non
præbeat, non enim nocet sensus, si
desit consensus, imo quod resistentè
fatigat, vincentem coronat, ait D.
Bernardg.

3tio Exigit discretio à scrupulosio, ut advertat, ac pro indubitato habeat, nunquam committi peccatum, cuius malitia advertentiae defectu invincibiliter ignoratur; nam conscientia praesens non verò subsequens facit peccatum.

4to Exigit discretio, ut scrupulosus in aestu tentationis, qualis demum illa sit, nunquam discutiat, aut examinet, an praebuerit consensum nec ne; id enim nil iuvat nisi ad caput Laedendum ac se ipsum sine fructu vexandum; sed huiusmodi examen in vesperum, vel in aliud tempus reiiciat, interim ipse se blande convertat ad Deum dolens, si forsan eum offendisset, postea enim redditus tranquillitati longè verius de sua actione ferre poterit iudicium; Et si sit homo bonae voluntatis ~~communiter~~ ut plurimum deprehendet meras fuisse phantasias, inanesq; timores. Quod si verò quandoq; eum constiterit peccasse, nullam tamen in animum permittat subrepere pusillanimitatem, aut nimia anxietatem, neq; nimis scrupulosè perquirat, unde id acciderit, aut diutiq quam oportet defectu suum apud se (quasi fugiens à Deo) revolvat: sed citò se in Deum recipiat, et contrito atq; amanti corde ad Christum conversus (etiamsi sensibilis contritio non adsit) dicat: Domine, ego ad te confugio, culpam agnosco: propitius esto mihi peccatori. proijcio iniquitates et negligentias meas

in abyssum miserationū tuarum. renuntio omnibus quæ tibi displicent et quicquid tu non es, relinquo. propono per gratiam tuam corrigere me: abluere me pretiosō sanguine tuo. in te spero clementissime mi, et amabilem dexterā tuam, quæ me cadentem semper excipit, deosculor. Hac in Deum conversione deletur culpa, augetur gratia, et tranquilla conservatur conscientia.

§. 10mus

Sincera Dei Dilectiō.

Decimum remedium est, ut scrupulosus se totum Deo dedat, atqs totaliter conversus à creaturis se ad Deum sincerō charitatis amore convertat; Scire enim eum oportet, quōd nunquam veram pacem ac tranquillitatem animi nanciscī poterit, nisi ad eam charitatem pervenerit, quā cum sponsa in cælicis gloriari possit: ego dilecto meo, et ad me conversio eius. Cant. 7. Et hoc remedium meō judicio omnia alia facilē superat.

1mo Quia dilectio Dei timorem, qui perturbare iudicium consuevit penitus depellit, dicente S. Scriptura: charitas foras mittit timorē 1. Jo. 4. Item fortis est ut mors dilectio. Cant. 8. hinc benè Trithemius Abbas Spanheimensis. orat. de operat. div. amoris ait, Conscientia non poterit esse anxia, si cum dilecto per amorem fuerit concordata, nec erit amplius difficile conscientiæ tran-

quillitatem acquirere, ubi animus præter Deum nil in hoc mundo consenserit amare.

2do Dilectio Dei animum ita afficit, ut gestiat pati cruces variasq; afflictiones probè intelligens, quia in amore non vivitur sine dolore; quô fit, ut amans anima non reformidet sed potiùs requirat aduersa ad quod planè se excitare debet scrupulosq, si veram cordis pacem adipisci desiderat.

3tio Dilectio Dei minimè caput Ladit aut debilitat, à quâ tamen debilitatione omnino cauere debet scrupulosq, nam debilitatô ac lasô capite, hoc ipsô intellectus ac judicium eius redditur infirmu, ita quidem ut rectum de rebus judicium ferre nequeat. Quod autem dilectio neutiquam caput Ladat, quin potius ad removendam eius fatigationem conducat, ex eo evincitur; quia dilectio non est actus intellectus, sed solius voluntatis; constat autem per solas operationes intellectus, si videlicet vehementiores sint quam oportet cerebrum fatigari, nequaquam autem per actus voluntatis, ut pote, qui sine ullo labore eliciuntur. Eleganter devo-

tissimus idiota contemp. cap. 22.
Quare benignissime Domine Jesu
Christe, inquit, Scio, quod tunc
facile est te diligere, quod ex
hoc corpus non affligitur, pes non
pungitur, caput non dolet, venter
non laeditur, lingua non vexatur,
quia dilectio proprie consistit
in anima, et inde sequitur, quod,
qui amat, non laboret.
Vnde suademus scrupuloso, ut
quamprimum senserit debilita-
tum cerebrum, aut calore quodam
affectum, blande ac suaviter se
se in Deum recipiat, variisque dilectio-
nis actibus, et si fieri possit scin-
tillantibus affectibus, unitivis as-
pirationibus, flamigerantibus de-
sideriis, in pace in idipsum dormiat,
et requiescat; sic enim removebi-
tur capitis fatigatio, priorique
restituetur sanitati, non sine ma-
gno animi profectu, nec volupta-
te minori.
4.to Dilectio specialiter illu-
minat intellectum: Vnctio enim
/: id est charitas :/ docet vos de
omnibus 1. Jo. 27. Item praecep-
tum Domini /: nempe dilectio Dei :/
lucidum illuminans oculos psal.
18. Vnde amor, inquit Richar-
dus Victorinus l. de charit; Ocu-

lus est, et amare videre est.

Adstipulatur D. August. dum in opusculo 65. c. 13. sic ait: anima media inter Deu et creaturas posita conversione ad Deum illuminatur ... conversione ad creaturas obtenebratur. Cuius rationem reddit citatus Trithemius praefata orat. sic inquiens: ~~Dum~~ Divinus amor se habentis intellectum mirabili magisterio illuminat; quia dum affectus per amorem, ab omni inquinamento purgatus fuerit, Lumen divinae illustrationis animo mirabiliter infundit. Et post paucis. Amor Jesu, inquit, plenitudo scientiae est, quoniam per ipsum amantibus sapientia infunditur, quae non amantibus negatur. ~~Demum~~ sic concludit: Illuminatur ergo anima iuxta mensuram amoris, quoniam quanto plus ad Deum per affectum inflammatum accesserit, tanto illud Lumen super intellectum splendidius cognoscit. Hac Trith.

Ex quo pala sit quam male sibi consulant, qui ut se à scrupulis eximant, ad externa solatia confugiunt, huc illucq; discurrunt, ut ~~scrupulos~~ eosdem sopire valeant. sed ~~ea~~ sane absq; effectu, sed absq; emolumento. nam sicut qui febribus correpti sunt, inquiete se iactant, atq; de una in aliam se versant partem; idq; tamen inu=

tiliter: ita, qui scrupulis afflictati sunt, frustrà motu ac discursu, aut captatione terrenorum eos sedare ~~volunt~~ adlaborant; nam transactâ motûs ac discursûs solatioliq; horâ maioribus exeduntur conscientiæ stimulis, ac gravioribus agitantur scrupulis; ~~quia scilicet prioribus novas hôcce modô adiêcere~~; non enim affectibus in regione inferiori animæ regnantibus acquiescendo, sed resistendo pax ac mentis tranquillitas acquiritur. Et sane quod dolendum est, sæpe advertimus plures initiô scrupulosos et fervidos, deinde sublevandæ conscientiæ, ac relaxandi animi specie in ~~effrænem libertatem~~ effrenatam libertatem protendi, spiritu incipientes, carne verò consumantes.

Dices: Si hæc ita se habent; ergo scrupuloso minimè licebit amicorum conversatione, aut externis solatiis unquam frui; quod sanè durum esset.

R. deo. Equidem huiusmodi conversationes ac solatia quædam externa interdum indulgenda sunt, præsertim pro capitis ~~Ple~~ Leni~~m~~mine, dummodò simplici, ac pu-

rissimâ intentione sumantur, atq; talia sint, quæ charitati neutiquam adversentur, nec animi pacem conscientiæve tranquillitatem perturbent; nam alioquin omnino essent intermittenda, eoquod scrupulosus nil magis in votis habere debeat, quā ut veram animi pacem adipisci queat, quam plane in silentio ac quiete atq; in dulcibus sponsi dilecti christi Jesu amplexibus longè facilius sibi comparare poterit.† Unde iis aut similibus remediis semper præferenda est Dei dilectio.

† quam in externis animi levaminibus.

§. 11mus

Plena in Deū resignatio.

Undecimū remedium est, ut scrupulosus postquā omnia, quæ hactenus adnotavimus, adhibuit remedia, nec tamen iis à suis scrupulis penitùs liberari potuit, tunc sibi optimè consultū esse noverit, si se in Dei voluntatem totaliter resignet, ac pro certo teneat, huiusmodi scrupulos sibi à sola Dei voluntate immitti, quatenus videlicet in humilitate magis consolidetur, Deoq; magis uniatur.

Quapropter oportet, ut nimiā sollicitudinem citiùs à scrupulis exemptum iri, omnino abiiciat, quin potiùs

totus in id incumbere debet, ut in
resignationem augmentum capiat,
quam si perfectè adeptus fuerit,
mirabitur se à scrupulis totali-
ter liberatum; fieri enim nequa-
quam potest, ut anxietas, pusilla-
nimitas, aut inanis formido in
homine Deo resignatum cadat.
Pone me iuxta te, et cuius vis
manus pugnet contra me, ait B.
Job c. 17. Nempe tunc non timebo
mala, quoniam tu mecum es. psal. 22.

Ratio autem fundamentalis est,
quod homo planè resignatus, cùm
~~omn~~ omnia de manu Dei suscipiat, ac aequâ lance penset, non
magis formidet aduersa quàm
appetat prospera; sicut enim
ei Deus in prosperis placet, sic
in aduersis non displicet; quò fit
ut huiusmodi homo summâ
animi tranquillitate perfruatur, ac proinde ab eo omnem anxietatem, omnem pusillanimitatem exulare necesse sit.

Novi quemdam, qui cùm plurimùm
aueret finem suis imponi scrupulis, nec tamen licet congruis
adhibitis mediis, quidquam aut

q in Dei voluntatem

saltem parū proficeret, tandē ad exercitium resignationis conversus, studuit pro viribus, ut omnia de manu Dei gratanter susciperet, ac specialiter sollicitudinem pro sedandis scrupulis penitùs abiiceret, et sanè non sine maximô sui emolumentô, nam quantò magis in hoc sanctissimo exercitio proficiebat, tantò magis anxietas seu scrupulus deficiebat; Vnde specialem Dei ~~[illegible]~~ admiratus pietatem, qui eum à scrupulis liberare nolebat nisi per viā, quâ ~~ipsum~~ ad veram perfectionem eveheretur, ac plenè Deo uniretur, in lacrymas solutus Deum impensè rogabat, nè ~~[illegible]~~ permitteret, ut à suis eximeretur scrupulis, sed solum tribueret gratiam resignationis, probè ~~[illegible]~~ intelligens ~~[illegible]~~, quòd si hanc nancisceretur, hoc ipsô omnis scrupulus depelleretur.

Igitur, quisquis scrupulos è conscientia radicitus evellere peroptat, huic planè divino exercitio sedulò incumbat, et tunc cor eius sensim ac sensim dilatabitur, seq; tandem penitus à scrupulis evacuatum mirabitur. Et hæc de remediis

pro scrupulosa deponenda conscientia in communi dicta sufficiant; nunc ad magis particularia descendamus.

Articulus 6tus

Quænam remedia inserviant scrupuloso, qui angitur, num tentationi internæ non consenserit.

Solent communiter scrupulosi cum malâ suggestione v.g. obscoenâ cogitatione appetuntur continuò subsistere, eam ~~ite~~ identidem versare, ac longū desuper instituere examen hôcce modô: qualis fuit illa cogitatio? diu ne ei inhæsi? aliquamne in ea culpam contraxi? an debitam, ut oportuisset renitentiam adhibui, aut consensum in eam præbui? Vnde nam illa ortum habuit? aliqua ne mea hîc intervenit culpa &c. Et hac ratione miselli cerebrum fatigant, caput obtundunt, mentem reddunt magis perplexam, meticulosiorē faciunt conscientiam, et sese ad insaniā propè redigunt.

Hi igitur 1mo noverit, quòd